

**Державний торговельно-економічний університет**  
**Кафедра публічного управління та адміністрування**

**ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

на тему:

**«ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО  
РОЗВИТКУ В ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ»**

Студентки 4 курсу, 15 групи,  
спеціальності 281 «Публічне  
управління та адміністрування»  
спеціалізації «Публічне  
управління та адміністрування»

Стрельченко Єлизавети Вікторівни

Науковий керівник  
канд. екон.наук., доцент

Головня Юлія Ігорівна

Гарант освітньої програми  
канд. екон. наук, доцент

Головня Юлія Ігорівна

Київ 2022

# Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Затверджую  
Зав. кафедри  
«01» грудня 2021 р

## Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентіві Стрельченко Єлизаветі Вікторівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту):  
**«Ефективність реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді»**

Затверджена наказом ректора від від «26» листопада 2021 р. № 3884

2. Строк здачі студентом закінченого проекту (роботи): 05.06.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до проекту (роботи)

*Мета роботи* - розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

*Об'єкт дослідження* - процес реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

*Предмет дослідження* – теоретичні та практичні засади забезпечення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1.1. Аналіз проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

1.2. Оцінка ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ





2.1. Шляхи вирішення проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

2.2. Розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 20.11.2021	20.11.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 05.01.2022	05.01.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2022	20.03.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2022	20.04.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 23.05.2022	23.05.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.06.2022	01.06.2022
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-05.06.2022	01-05.06.2022
10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.06.2022	До 10.06.2022
11	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання « 01 » грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Головня Ю.І.

8. Гарант освітньої програми Головня Ю.І.

9. Завдання прийняв до виконання студент Стрельченко Є.В.

(*прізвище, ініціали, підпис*)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

*Випускна кваліфікаційна робота Стрельченко Є.В. на тему: «Ефективність реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді» відповідає темі та носить актуальний характер.*



*Автором опрацьовано значний масив вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, що дало змогу розкрити сутність заявленої теми.*

*У першому розділі автором проаналізовано проблеми місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді та здійснено спробу оцінки ефективності реалізації програм місцевого розвитку.*

*Доцільно було також розглянути ступінь виконання діючих програм місцевого розвитку та визначити причини гальмування цього процесу.*

*Другий розділ ВКР присвячено пошуку шляхів удосконалення процесу реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.*

*Зміст та структура роботи розкривають тему, робота виконана відповідно до вимог та рекомендована до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Стрельченко Єлизавета Вікторівна заслуговує на присвоєння ступеня бакалавр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».*

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Головня Юлія Ігорівна

Відмітка про попередній захист Головня Юлія Ігорівна

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Стрельченко Є.В. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Головня Юлія Ігорівна

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

«10» червня 2022 р.

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП.....</b>	<b>3</b>
<b>РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ .....</b>	<b>5</b>
1.1. Аналіз проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.....	5
1.2. Оцінка ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.....	18
<b>РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....</b>	<b>25</b>
2.1. Шляхи вирішення проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.....	25
2.2. Розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.....	29
<b>ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....</b>	<b>44</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</b>	<b>48</b>
<b>ДОДАТКИ.....</b>	<b>51</b>



## ВСТУП

**Актуальність теми дослідження.** Будь-яка територія, станом на сьогоднішній день, не являється економічним островом. Держави, регіони, міста та села, розташовано у єдиному просторі та належать до глобальної економічної системи. Результативне управління місцевим розвитком пов'язано із розумінням світових тенденцій й вживанням закономірностей глобальної економіки на вигоду розвитку громади.

Скорочення дисбалансів в економічному розвитку територій, формування умов для міжрегіональної солідарності та взаєморозуміння є умовою єдності державного простору та стійкості держави. Переважно більшість новосформованих територіальних громад не володіє належним потенціалом з метою виконання повноважень, саме тому наростає невдоволення населення рівнем життя й якістю надання послуг.

Окрім того, проблема формування, збереження та використання існуючих трудових ресурсів, державної допомоги їм у підборі трудової діяльності, що надасть змогу найкращим чином задовольнити особисті потреби громадян у територіальних громадах у фінансових, матеріальних, моральних, особистісних реалізаціях, а також надасть перспективу державі реалізувати суспільні завдання.

Дані питання розгадалися як національними так й закордонними ученими, серед яких О. Васильєва, Т. Кравченко, І. Козюра, В. Мамонова А.Ткачук, В. Кашевський, П. Мавко [1] Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко [2]. Сьогодні дані питання актуальні в уланках керівництва держави та представників громадськості таких як Р. Лещенко, А.Т. Висоцький , М.О. Шуляк; Д. Башлик; І. Фурсенко, С. Кубах.

**Метою випускної кваліфікаційної роботи є:** розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

Досягнення мети дослідження передбачає вирішення наступних завдань:

1. Виконати аналіз проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.
2. Здійснити оцінку ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.
3. Визначити шляхи вирішення проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.
4. Надати пропозиції з розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.

Об'єкт дослідження - процес реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади забезпечення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді.

**Методологія дослідження.** Для досягнення мети дослідження в процесі написання роботи було застосовано такі методи наукового пізнання як порівняння, узагальнення, Дослідження, синтез, індукцію та дедукцію, за допомогою яких отримано необхідну інформацію, факти та обґрунтування для формування конкретних висновків і рекомендацій щодо вдосконалення вітчизняної державної політики у місцевого розвитку територіальної громади.

**Структура роботи.** Дипломна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з найменувань. Роботу викладено на сторінках друкованого тексту, що містить таблиці, рисунків.



## РОЗДІЛ 1.

### ОЦІНЮВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

#### 1.1. Аналіз проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.

На сьогодні працює велика кількість програм щодо комплексного проектування розвитку громади таких як Програма «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад» орієнтована на адаптацію європейських політик міського та регіонального розвитку та інструментів стратегічного просторового планування до масштабу та реального функціонування новостворених територіальних одиниць – об'єднаних територіальних громад.

В Зазимській ОТГ відсутня стратегія залучення інвесторів, яка б сприяла інформуванню про соціально-економічний потенціал громади, тому пріоритетним є створення й реалізація ефективної місцевої інвестиційної політики. Особливо перспективним видається залучення інвестора із ціллю облаштування електрозаправки електромобілів із огляду на сприятливе географічного розташування Зазимської ОТГ [12. с. 32].

Найважливішими загрозами для потенціалу територіальної громади є відсутність організаційності стратегія та організаційні процеси. Посадові особи місцевого самоврядування та депутати – це люди кому жителі громади довірили керувати своїм життям протягом 5 років. Весь цей час, це чи саме вони повинні забезпечити адекватний рівень життя громади та думати про її майбутнє розвиток.

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» у Київській області Броварського району 25 жовтня 2020 року шляхом об'єднання Зазимської, Літківської, Літочківської, Погребської, Пухівської й Рожнівської сільських рад Броварського району

утворено Зазимську сільську об'єднану територіальну громаду із адміністративним центром у селі Зазим'я. Площа громади становить 250,59 км<sup>2</sup>, населення — 9159 осіб [23].

Органи місцевої влади знаходяться в селі Зазим'я (як Зазимська сільська рада) й в Погребах, Пухівці, Рожнах, Літках, Літочках (як адміністративні приміщення Зазимської сільської ради).

Очолює громаду сільський голова. Депутатський корпус представляють 22 депутатів.

22 грудня 2019 року відбулися перші вибори до Зазимської сільської ради Зазимської територіальної громади у складі сіл Погреби й Зазим'я. Було обрано сільського голову й 22 депутати (по 11 депутатів від кожного села).

Сільським головою Зазимської громади став Крупенко Віталій Вікторович, котрий до цього очолював Погребську сільську раду [23].

25 жовтня 2020 року відбулися місцеві вибори, котрі ознаменували об'єднання всіх сіл Придесення в Зазимську територіальну громаду.

*Зазимська територіальна громада* – це об'єднання із досить значними перспективами із ціллю майбутнього розвитку. Із північно-західного боку через всі села протікає річка Десна, із південно-східного боку межує із лісами Дарницького й Семиполківського лісогосподарств й іншими селами Броварського району. Із південно-західного боку громада межує із Деснянським районом міста Києва, із північно-східного – із Чернігівською областю. Через всі села Придесення проходить автошлях територіального значення Т-1008 [23].

В кожному селі розташовані адміністративні приміщення, де можна отримати адміністративні послуги, медамбулаторії (в с.Літочки фельдшерський пункт), заклади освіти й культури, магазини, відділення зв'язку й ін.

Пожежну охорону забезпечують сільські пожежні команди, котрі розташовані в селах Погреби, Зазим'я, Пухівка, Рожни й Літки.



Правоохоронну діяльність виконують поліцейські офіцери громади. Поліцейська станція знаходиться в с.Погреби (планується перенести її в с.Рожни).

В громаді збудовано й будуються багатоквартирні житлові квартали, серед яких ЖК «Десна-Резіденс», ЖК «Парк», ЖК «Ріверсайд» й ін. Розвивається спорт й культура. У кожному селі є спортивні й творчі гуртки. Враховуючи близькість до р. Десна й м.Київ, в усіх селах громади розташовано багато садових товариств, баз відпочинку, ресторанів й інших закладів відпочинку [23].

Послуги пасажирського перевезення в громаді на даний час надає перевізник ТОВ «ПасБрайТ». Маршрути здійснюються до м.Бровари, ст.м «Лісова» й до автовокзалу «Дарниця».

Визначальними пріоритетами соціально-економічного, культурного і духовного розвитку Зазимської сільської територіальної громади у 2022 році є подальше підвищення рівня й якості життя населення на основі досягнення динамічного економічного зростання, забезпечення ефективного впровадження реформ в основних галузях соціальної сфери, створення сприятливих умов із ціллю розвитку Зазимської сільської територіальної громади [23].

Здобуток зазначеної мети планується здійснити шляхом реалізації наступних пріоритетних напрямів:

- подальший розвиток соціально-економічної й культурної сфер громади;
- створення умов із ціллю підвищення якості життя й зростання рівня доходів населення, забезпечення соціального захисту малозабезпечених, соціально незахищених громадян й громадян, тимчасово переселених із зони російсько-українського протистояння на Донбасі;
- забезпечення наповнення й виконання бюджету громади на 2022 рік;

- створення максимально сприятливих умов із ціллю започаткування й ведення малого і середнього бізнесу із подальшим удосконаленням інфраструктури підтримки бізнесу;
- залучення громадян до управління громадою;
- впровадження новітніх енергоефективних технологій й стимулювання раціонального використання енергоресурсів, а також впровадження заходів із ресурсо - й енергозбереження на комунальних підприємствах й установах, що фінансуються за рахунок коштів сільського бюджету;
- вичерпне сприяння суб'єктам господарювання, котрі реалізують або мають намір реалізувати інвестиційні проекти, спрямовані на створення нових робочих місць;
- розроблення й імплементація бренду Зазимської сільської територіальної громади;
- надання кваліфікованої спеціалізованої медичної допомоги населенню громади;
- популяризація здорового способу життя й залучення громадян до використання наявної спортивно-оздоровчої інфраструктури громади;
- сприяння правопорядку в громаді;
- піднесення освіти в громаді;
- створення умов із ціллю культурного і духовного розвитку громади;
- створення умов із ціллю задоволення інформаційних потреб громадян, підприємств, установ й організацій на основі використання електронних інформаційних ресурсів і сучасних комп'ютерних технологій [23].

Надання медичних послуг мешканцям громади забезпечує Комунальне некомерційне підприємство Броварської районної ради «Броварський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»; Комунальне



некомерційне підприємство «Броварська багатопрофільна клінічна лікарня» Броварської районної ради Київської області й Філія КЗ КОР «КОЦЕМДМК» «Броварська станція екстреної медичної допомоги».

Із ціллю найповнішого забезпечення конституційного права мешканців громади на охорону здоров'я зусилля медичних закладів будуть спрямовуватись на:

- забезпечення більш ефективного функціонування системи охорони здоров'я,
- забезпечення рівного й справедливого доступу громадян до медичних послуг належної якості,
- зниження рівня захворюваності, інвалідності й смертності населення.

Першочерговими завданнями на 2022 рік є:

- удосконалення матеріально-технічної бази охорони здоров'я відповідно до світових стандартів, запровадження правових, економічних, управлінських механізмів, забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я;
- залучення засобів масової інформації, навчальних закладів й громадських організацій до більш широкого інформування населення із питань профілактики, раннього виявлення й ефективного лікування захворювань;
- поліпшення медичної допомоги вразливим верствам населення й жителям Зазимської громади;
- забезпечення населення ефективними, безпечними і якісними лікарськими засобами й виробами медичного призначення;
- поліпшення стану здоров'я всіх верств населення, зниження рівня захворюваності, інвалідності, продовження активного довголіття і тривалості життя;

- підвищення ефективності використання наявних кадрових, фінансових й матеріальних ресурсів охорони здоров'я;
- створення сучасної системи інформаційного забезпечення у сфері охорони здоров'я;
- удосконалення інноваційної політики в сфері охорони здоров'я;
- підключення до швидкісної мережі Інтернет й впровадження системи персоналізованого електронного реєстру громадян й сучасних інформаційних технологій [23].

Проведення вищезазначених заходів передбачено цільовими програмами:

Фінансове забезпечення Комунального некомерційного підприємства Броварської районної ради «Броварський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» й невідкладної медичної допомоги Філія КЗ КОР «КОЦЕМДМК» «Броварська станція екстреної медичної допомоги» на 2022 рік».

Програми «Фінансова підтримка із ціллю покращення надання вторинної медичної допомоги населенню Зазимської сільської територіальної громади й відновлення матеріально-технічної бази комунального некомерційного підприємства «Броварська багатопрофільна клінічна лікарня» Броварської районної ради Київської області й Броварської міської ради Київської області на 2022рік» [23].

Надання якісних освітніх послуг у Зазимській сільській територіальній громаді забезпечують 6 закладів освіти, що діють на її території.

Пріоритетними завданнями на 2022 рік є:

- реформування освітньої системи громади й запровадження змін, котрі сприятимуть підвищенню її якості й ефективності;
- забезпечення права громадян на освіту й створення рівних перспектив із ціллю здобуття якісної освіти відповідно до потреб;
- оновлення змісту і форм організації освітнього процесу;



- оновлення кадрового потенціалу системи освіти;
- забезпечення громадянського, національно-патріотичного виховання дітей й молоді тощо.

Основні напрямки роботи освітян Зазимської громади у 2022 році є:

- робота над удосконаленням якості надання освітніх послуг із профільного навчання й допрофільної підготовки учнів старших класів основної школи у виборі профільних напрямів майбутнього навчання й широкої сфери наступної професійної діяльності;
- забезпечення якісного науково-методичного супроводу впровадження нових Державних стандартів початкової, базової й повної загальної середньої освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, продовження впровадження Концепції «Нова українська школа».
- стовідсоткове забезпечення підручниками учнів 2-х, 6-х й 11-х класів відповідно до нових Державних стандартів базової освіти;
- посилення методичної роботи із педагогічними працівниками дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів щодо організації роботи із дітьми 5-річного віку;
- удосконалення системи моніторингових досліджень якості освіти;
- удосконалення діяльності психологічної служби через урізноманітнення форм психологічного супроводу впровадження нових Державних стандартів початкової, базової й повної загальної середньої освіти;
- здійснення комплексної інформатизації освіти, запровадження в навчальний процес новітніх інформаційних технологій, забезпечення створення сучасного інформаційного простору, забезпечення підключення ЗЗСО до високошвидкісної мережі Інтернет;
- охоплення школярів, у тому числі й дітей девіантної поведінки й пільгових категорій, різними формами позашкільної освіти;
- забезпечення дітей із особливими освітніми потребами Зазимської сільської територіальної громади інклюзивною освітою;

- робота із обдарованими учнями громади [23].

Із ціллю зміцнення матеріально-технічної бази освітніх закладів, удосконалення й покращення навчально-виховного процесу у 2022 році планується:

- проведення за рахунок бюджетних, позабюджетних асигнувань ремонту шкільних приміщень, ремонту покрівель й внутрішніх систем опалення закладів освіти;
- проведення ремонту харчоблоків й оновлення технологічного обладнання в закладах загальної середньої й дошкільної освіти;
- ремонт й реконструкція спортивних майданчиків закладів загальної середньої освіти й ігрових майданчиків закладів дошкільної освіти;
- проведення заміни й оновлення шкільних меблів, укомплектування класних кімнат початкової школи пріоритетними засобами й обладнанням згідно Концепції «Нова українська школа»;
- забезпечення закладів загальної середньої освіти комп'ютерною технікою, інтерактивними комплексами із ціллю впровадження нових державних стандартів освіти;
- розробка заходів щодо оздоровлення дітей в оздоровчих закладах під час літніх канікул;
- розширення мережі шкільних гуртків;
- активізація роботи щодо проведення в межах закладів освіти конкурсних вікторин, брейн рингів, тематичних вечорів й спортивних змагань;
- допомога обдарованим й талановитим дітям громади під час вступу до вищих закладів освіти [23].

Проведення вищезазначених заходів планується здійснити за рахунок коштів державного, обласного й місцевого бюджетів. Передбачено цільовими програмами, а саме: «Програмою розвитку й функціонування системи освіти Зазимської сільської територіальної громади на 2022 - 2023 роки», Програмою «Організація харчування дітей закладів освіти Зазимської сільської територіальної громади на 2022 рік», Програмою «Турбота на 2022»,



Програмою соціально-економічного, культурного і духовного розвитку Зазимської сільської територіальної громади на 2022 рік [23].

Інформацію про надання послуг Київською обласною службою зайнятості особам з числа мешканців сільської місцевості Зазимській районній філії у січні 2021 - 2022 рр. наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

### Інформація про надання послуг Київською обласною службою зайнятості

	Всього отримали послуги *	з них, мали статус безробітного у звітному періоді			Всього отримали роботу (у т.ч. до набуття статусу безробітного)			Мають статус безробітного на кінець періоду *	з них, отримують допомогу по безробіттю		
		2021	2022	%	2021	2022	%		2021	2022	%
Усього по Київській області	7013	9384	6377	68	508	321	63	5693	7924	5320	67
Зазимська районна філія	152	171	131	76,6	43	7	16,3	122	133	109	82,0

Джерело: [20]

Отже, динаміку осіб, що мають статус безробітного Зазимській територіальній громаді зображено на рис. 1.1.

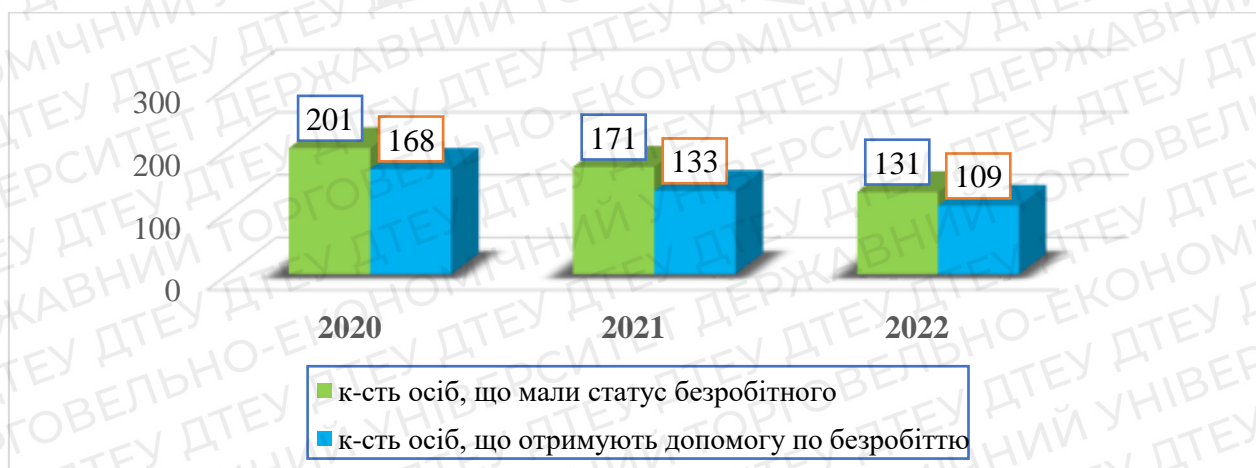


Рис. 1.1 Динаміка осіб, що мають статус безробітного у Зазимській територіальній громаді

Джерело: [20]

Отже, відповідно до рис. 1.3 можемо спостерігати, що динаміка кількості осіб, що мають статус безробітного Зазимській територіальній громади повинен тенденцію до скорочення. А саме, у 2020 році порівняно з 2022 кількість безробітних скоротилась на 53,4%, в той час кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю скоротилась на 54,1% [20].

У порівнянні з 2020-м роком протягом січня-грудня 2021 року зменшилась кількість осіб, які звернулися до служби зайнятості.

Так, послугами Зазимській районної філії зайнятості у 2021 році скористалися 1383 особи, які шукали роботу. Із них 716 осіб мали статус зареєстрованого безробітного [20].

За 2021 рік 106 роботодавців надали інформацію про потребу в працівниках. Загальна чисельність актуальних вакансій протягом 12 місяців 2021 року становила 559 пропозицій роботи, з них 388 укомплектовано.

Рівень укомплектування вакансій склав 69,4%.

За сприяння служби зайнятості роботу знайшли 541 особа, яких працевлаштовано на вільні та новостворені робочі місця. З них 269 осіб - особи, що мали статус безробітного [20].

Проходили професійне навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації 36 безробітних. Професійне навчання проводилося за професіями, що користуються найбільшим попитом на ринку праці та під замовлення роботодавців.

Станом на 01.01.2022 року на обліку в службі зайнятості перебуває 204 особи з числа незайнятих та зайнятих трудовою діяльністю громадян, що шукають роботу, з них 186 осіб мають статус безробітного.

У розрізі населених пунктів найбільша кількість безробітних: у селищі Зазим'я – 83 особи, у селах: Погреби - 22, Пухівка - 15, Рожни -10, Літки - 9, Літочки - 5, Маківка - 5, Нова Маківка - 5[19].

За професійними групами, серед вищезазначеної чисельності зареєстрованих безробітних переважають робітники з обслуговування, працівники сільськогосподарської галузі, кухарі, водії, працівники сфери



торгівлі та послуг, представники найпростіших професій, кваліфіковані робітники з інструментом, технічні службовці, фахівці державної службовці та органів місцевого самоврядування, керівники, менеджери.

Станом на 01 січня 2022 року кількість актуальних вакансій, заявлених роботодавцями до служби зайнятості, становила 31 одиницю. Крім того, у базі даних служби зайнятості містилася інформація про пропозиції роботи, отримані з інших джерел [19].

Найбільший попит роботодавців спостерігався на робітників сільськогосподарської галузі (працевлаштовано 66 осіб), спеціалістів державного управління (26 осіб, фахівців охорони здоров'я (10 осіб), транспорту, поштової та курерської доставки (15 осіб), торгівлі (30 осіб), переробної галузі (19 осіб) та ін.

Забезпечення комплексного вирішення питань, пов'язаних з регулюванням зайнятості населення, професійною орієнтацією, працевлаштуванням, соціальною підтримкою тимчасово непрацюючих громадян завжди буде надзвичайно важливим питанням для комплексного розвитку Зазимській об'єднаної територіальної громади. Адже здійснення заходів стосовно забезпечення мешканців громади роботою є частиною загальної справи, яка потребує активізації спільних зусиль та підвищення рівня відповідальності всіх сторін соціального діалогу за стан справ у сфері зайнятості.

Мешканці Зазимської громади можуть отримати консультації з професійних питань, психологічну підтримку, сприяння у пошуку роботи та проходження профнавчання на замовлення роботодавців, надання консалтингових послуг у сфері ведення та розвитку власної справи, підбору персоналу [19].

Інформацію щодо надання послуг Київською обласною службою зайнятості молоді у віці до 35 років у січні 2021-2022 рр. наведено у Додатку А.

Отже, динаміку зайнятості молоді у віці до 35 років у січні 2021-2022 рр. Зазимської територіальної громади зображено у Додатку Б.

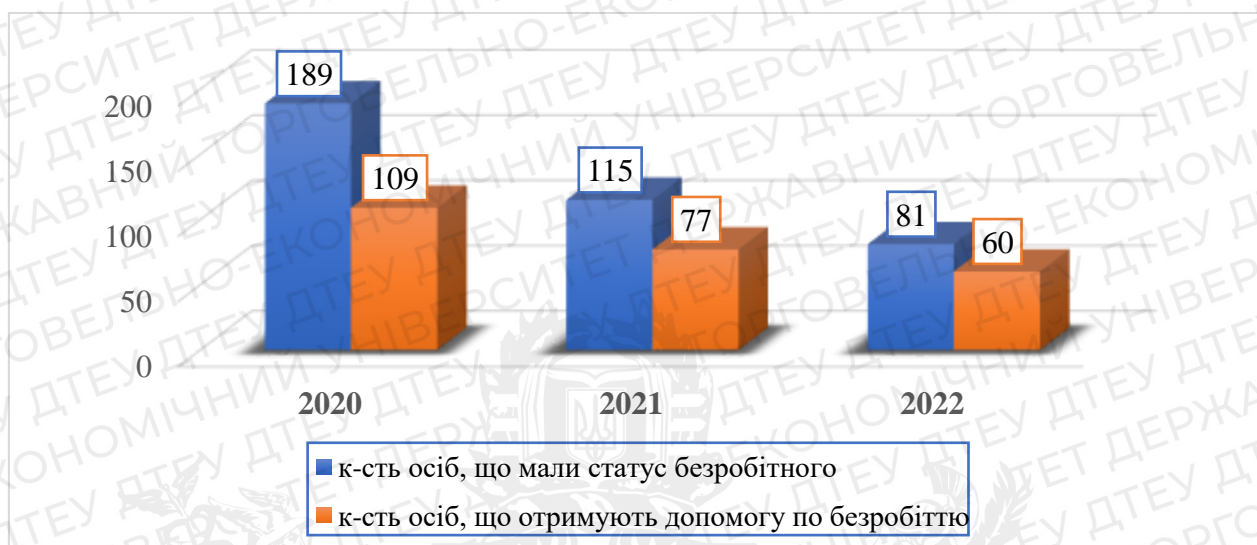


Рис. 1.2 Динаміка зайнятості молоді у віці до 35 років у січні 2021-2022 рр. Зазимській територіальній громади

Джерело: [20]

Отже, відповідно до рис. 1.4 можемо спостерігати, що динаміка молоді у віці до 35 років, що мали статус безробітного у січні 2021-2022 рр. Зазимській територіальній громади повинен тенденцію до скорочення. А саме, у 2020 році порівняно з 2022 кількість безробітних скоротилась на 133,4%, в той час кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю скоротилась на 81,6%.

Молоді, яка звертається до філії центру зайнятості, надаються профконсультації з питань стану ринку праці, можливості безкоштовного отримання професій. Інформацію щодо надання послуг Київською обласною службою зайнятості особам з інвалідністю у січні 2021-2022 рр. наведено у табл. 1.3.



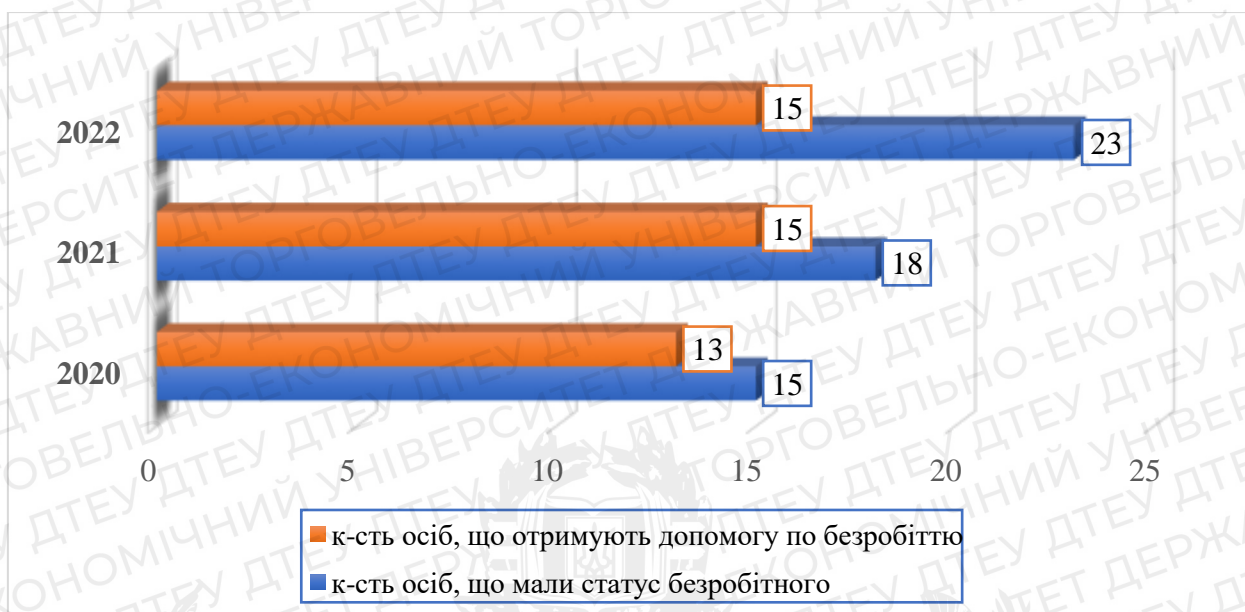


Рис. 1.3 Динаміка осіб з інвалідністю, що мають статус безробітного Зазимської територіальної громади

Джерело: [20]

Отже, відповідно до рис. 1.3 можемо спостерігати, що динаміка кількості осіб з інвалідністю, що мають статус безробітного Зазимській територіальній громаді повинен тенденцію до зростання. А саме, у 2020 році порівняно з 2022 кількість безробітних збільшилась на 53,3%, в той час кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю збільшилась на 15,3%.

Інформація про надання послуг Київською обласною службою зайнятості жінкам Зазимській територіальній громаді у січні 2022 р. наведено у Додатку В.

З кінця грудня 2021 року Зазимська районна філія Київського обласного центру зайнятості, як і всі базові центри зайнятості/філії Київської області перейшли на нову модель надання клієнтоорієнтованих послуг.

Основною метою запровадження нового підходу є прискорене працевлаштування та повернення до легальної зайнятості, поглиблення співпраці з роботодавцями та іншими учасниками ринку праці.

У рамках реалізації проєкту здійснений перерозподіл функції фахівців служби зайнятості. Введено посаду адміністратора служби зайнятості, який першим зустрічає клієнта і надає йому широкий спектр послуг. Тепер один

фахівець може і поінформувати про послуги, і підібрати роботу, і прийняти документи для отримання ваучера, довідок, дозволу на працевлаштування іноземця тощо. З безробітними буде працювати кар'єрний радник; із безробітними, які потребують спеціалізованих послуг – спеціалізований кар'єрний радник.

Нова модель надання послуг спрямована на те, щоб звільнити фахівців від супутніх функцій із нарахування, поточної верифікації, адміністративних, господарських функцій, спрямувавши свій час для надання послуг клієнтам служби зайнятості.

## **1.2. Оцінка ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді**

На місцевому рівні державна політика забезпечення зайнятості населення повинен враховувати особливості ринку праці певної адміністративно-територіальної одиниці, використовувати наявні можливості і шукати нетрадиційні шляхи вирішення проблем зайнятості, серед яких: усунення адміністративних обмежень на переміщення робочої сили; підготовка і перепідготовка робочої сили; підтримка (податкова й інша) діяльності щодо створення робочих місць; розширення діапазону громадських робіт; державна підтримка (адміністративна, податкова й інша) залучення іноземного капіталу в регіони, які страждають від підвищеного безробіття, в тому числі для розвитку малого бізнесу, підготовки для нього робочої сили тощо [30, с. 28].

Зазимська районна філія Київського обласного центру зайнятості продовжує активно співпрацювати з Зазимською селищною радою, яка зазначила, що 2022 рік розпочався зі зменшення кількості безробітних на 38% по Київській області. Серед яких 57% безробітних осіб - мали вищу освіту, 26% – професійно-технічну освіту, 17% – здобули середню загальну освіту.



Фінансування заходів й проектів Стратегії розвитку громади передбачається за рахунок: міжбюджетних трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам; фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних й приватних партнерів об'єднаних на принципах державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм, у тому числі програм подолання депресивності територій; угод щодо регіонального розвитку; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проекти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку [2. с. 121].

Обсяг фінансового ресурсу сільського бюджету на 2022 рік розраховано із урахуванням вимог Бюджетного й Податкового Кодексів України, положень програми діяльності Кабінету Міністрів України, основні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2022–2023 роки, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 № 883 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України, проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», а також іншими законодавчими актами [1].

В основу розрахунків доходів загального фонду сільського бюджету на 2022 рік покладено основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку Зазимської сільської територіальної громади, основні напрями бюджетної політики, реформи місцевого самоврядування й децентралізація управління бюджетними коштами, прогностичні показники надходжень податків і зборів надані Броварським управлінням ГУ ДФС у Київській області [2. с. 121].

Прогнозований обсяг сільського бюджету на 2022 рік становить 97 839 323,00 грн. (без урахування міжбюджетних трансфертів), в тому числі за:

- загальним фондом – 93 909 323,00 грн,

- спеціальним фондом – 3 930 000,00 грн. (Платні послуги й Бюджет розвитку).

**Доходи загального фонду сільського бюджету у 2022 році** формуються, за рахунок:

- податку й збору на доходи із фізичних осіб – 35 375 900,00 грн.;
- рентної плати за використання інших природних ресурсів – 5 570 000,00 грн.;
- акцизний податок й пальне – 18 107 423,00 грн. (в тому числі пальне – 11 266 923,00 грн.);
- податок на майно – 18 442 200,00 грн.;
- земельний податок - 3 320 500,00 грн.;
- орендна плата – 7 659 000,00 грн.;
- туристичний збір – 27 700,00 грн.;
- єдиний податок – 15 478 800,00 грн.;
- податок на прибуток підприємств – 5 300,00 грн.;
- інші неподаткові надходження – 902 000,00 грн. [23].

### **Доходи загального фонду сільського бюджету у 2022 році**

Прогнозний обсяг доходів загального фонду сільського бюджету на 2022 рік по загальному фонду без урахування міжбюджетних трансфертів визначено у сумі 93 909 323,00 грн., що відповідно до 2020 року більше приблизно на 35 мільйонів гривень. При прогнозуванні дохідної частини було враховано фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 11 місяців 2020 року Зазимської сільської територіальної громади в складі Погребської, Зазимської, Пухівської, Рожнівської, Літківської, Літочківської сільських рад, а також очікуваних надходжень за грудень 2020 року [23].

### **Планові надходження на 2022 рік в розрізі:**

Найбільшу питому вагу в доходах становить податок й збір на доходи фізичних осіб – 37,67%. Прогнозний обсяг податку і збору на доходи фізичних осіб до сільського бюджету розраховано на рівні 35 375 900,00 грн.



Основні чинники, котрі вплинуть на надходження податку на доходи фізичних осіб:

- використання єдиної ставки оподаткування доходів фізичних осіб;
- підвищення мінімальної заробітної плати й прожиткового мінімуму;
- легалізація виплати заробітної плати й інше.

**Основними платниками ПДФО є наступні підприємства:**

ТОВ «Райвно», ТОВ «Фора», ТОВ «АКВА-РОДОС», КФ «Квітень», ТОВ «Беле Україна», ТОВ «Хімбудпластмас», Філія «Броварська ПНВК» ІТЕРБІЗНЕЗ», ТОВ «СП» Весна 21», ТОВ «Київський комбікормовий завод», ТОВ «Птахофабрика Київська», ДО «Резиденція «Залісся», СО «Трудовик», ТОВ «ШАМБАЛА КЛУБ», ТОВ «ВЕДА –ІВЕСТ», ТОВ «ЮКО УКРАЇНА», ПРАТ «Швейна фабрика «Ніна», ПАТ «ФОРА РІТЕЙЛ й інші.

Розрахунок надходжень податку на доходи фізичних осіб здійснено із урахуванням підвищення мінімальної заробітної плати із 1 січня 2022 року до 6 000,0 гривень, із 1 грудня 2022 року - 6 500 грн. розмір посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС із 1 січня 2022 року становитиме – 2 670,0 гривень, прожитковий мінімум із 1 січня 2022 року – 2189,0 гривні, прожитковий мінімум із цілцю працездатних осіб становитиме: із 1 січня 2022 року – 2 102,0 гривні [23].

**Основними підприємствами щодо сплати земельного податку є:**

ТОВ «ПАВЛ», ТОВ «АГРОТРЕЙД», АТ «КБ» ГЛОБУС», ТОВ «Деснянська Діброва», ТОВ «ЕКСПРЕС-ТРАНС» й інші.

**Основними підприємствами щодо орендної плати за землю є:**

ПП «СХІДНИЙ СТЕП», ТОВ «Бланк-прес», ПП «Світанок», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «БЕТА-ІНТЕР», ТОВ «Десна-клуб», ТОВ «Пух Клуб», ТОВ «Івушка ЛТД», ПАТ «ЕМТС Україна», ВК «Контакт-90», ЕСТОВ Требухівське, ПАТ «Київтранс», Броварська районна організація «Оберіг», ТОВ «Пантера ЛТД», ТОВ «Київінвест-тресолімпія», ТОВ «Росховінг», ТОВ «Директ таргет», ЗАТ «Швейна фабрика

«Ніна», ТОВ «Сервіс солюшинз», ТОВ «Архітектурно-будівельна компанія «КВАРТАЛ», ПАТ «ФОРА РІТЕЙЛ» й інші.

Джерелами створення дохідної частини **спеціального фонду** сільського бюджету є неподаткові надходження. Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, встановлено на підставі розрахунків розпорядників бюджетних коштів місцевого бюджету (2 430 000,00 грн.) й надходження до Бюджету розвитку (1 500 000,00 грн.) кошти від продажу землі й кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту [2. с. 121].

Обсяги міжбюджетних трансфертів, що передбачаються із державного бюджету, складають **41 125 877,00** грн., у тому числі:

- Освітня субвенція – **36 832 700,00** грн.
- Додаткова дотація на здійснення переданих із державного бюджету видатків із утримання закладів освіти й охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації із державного бюджету – **2 374 200,00** грн.
- базова дотація – **1116 600,00** грн.
- Субвенція із місцевого бюджету на надання державної підтримки особам із особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції із державного бюджету – **450 677,00** грн.
- Субвенція із місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів й заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції із державного бюджету – **351 700,00** грн.

При формуванні бюджету громади на 2021 рік враховано показники Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» й індикативні показники розроблені й доведені Міністерством фінансів України відповідно до вимог чинного законодавства й напрямів бюджетної політики (Додаток Д).

Видатки по органах місцевого самоврядування заплановані в сумі 24 928 193,00 грн., в тому числі по загальному фонду – 23 064 500,00 грн., спеціальному фонду – 594 993,00 грн [23].



На заробітну плату із нарахуванням заплановано видатків в сумі 17 807 900,00 грн. На оплату комунальних послуг й енергоносії в сумі 771 500,00 грн. На видатки споживання в сумі 6 348 793,00 грн. Таким чином, ми бачимо, що стратегічний вектор розвитку відображає існуючі конкурентні, історичні переваги економічного розвитку й інвестиційної привабливості громади (Додаток 3). Необхідно зауважити, що визначальною ціллю стратегічного розвитку Зазимської громади є створення сталого розвитку громади в умовах децентралізації й процесів добровільного об'єднання громад, спільно із реалізацією стратегічних пріоритетів підвищення якості жителів громади шляхом комплексного використання щодо змін системи управління, підвищення конкурентоспроможності місцевої економіки, інвестиційної привабливості, якості життя у громаді на основі ефективного використання ресурсів й реалізацію узгоджених інтересів влади, громади й бізнесу [23].

Стратегія розвитку Зазимської громади ставить перед громадою основну мету – перетворити громаду на територію комфортного проживання, де створено рівні умови із ціллю всебічного й гармонійного розвитку жителів громади у якій надають якісні адміністративні послуги, із особливою історико-культурною складовою й національними традиціями країни.

Відповідальний за стратегічну ціль Зазимської ОТГ: сільський голова.

Впровадження проектів програми можливе через:

- внесення заходів до районної й обласної програми соціально-економічного розвитку, можливо – галузевих регіональних програм;
- фінансування за рахунок субвенції на розвиток місцевої економіки ОТГ;
- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- залучення фінансування від проектів й програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення співфінансування від мешканців громади (де це передбачено умовами проекту).

Очікувані результати Зазимської ОТГ:

- створення системи економічного дорадництва в Зазимській ОТГ;
  - сталий соціально-економічний розвиток громади; збільшення кількості суб'єктів господарської діяльності;
  - зростання доходів місцевого бюджету;
  - підвищення рівня зайнятості й добробуту місцевого населення;
- створення системи економічного дорадництва в Зазимській ОТГ [5. с. 80].

В Зазимській ОТГ відсутня стратегія залучення інвесторів, яка б сприяла інформуванню про соціально-економічний потенціал громади, тому пріоритетним є створення й реалізація ефективної місцевої інвестиційної політики. Особливо перспективним видається залучення інвестора із ціллю облаштування електрозаправки електромобілів із огляду на сприятливе географічного розташування Зазимської ОТГ [12. с. 32].



## РОЗДІЛ 2.

# УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В ЗАЗИМСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

## 2.1. Шляхи вирішення проблем місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді

Потрібно зазначити, що стном на сьогоднішній день одним з головних напрямів повинен стати пошук напрямів вдосконалення державного управління зайнятістю населення за умов наявної економічної кризи в державі.

Важливий внесок в стабілізацію зайнятості на селі вносить державна служба зайнятості у співпраці із Зазимською селищною радою, оскільки процеси вивільнення працівників із підприємств сільського господарства, мисливства, лісового господарства; рибальства та рибництва тривають й досі, принаймні й трішки спокійніше.

Загострення фінансово-економічної ситуації у країні, відсутність стабільного, прискореного розвитку сільського господарства у смт Зазим'я, сезонний характер робіт у сільгоспвиробників обумовлюють зростання кількості звернень громадян до служби зайнятості та Зазимської селищної ради.

Дослідження функцій органів державного управління у сфері зайнятості населення підтверджує, що на теперішньому етапі, частина функцій державного управління у цій сфері практично не виконується, а частина потребує вдосконалення. Саме тому, систему органів державного управління у сфері зайнятості населення, варто вивільнити від невластивих їй функцій на національному, регіональному та місцевому рівнях та заразом направляти її на надання населенню тих державних послуг у сфері зайнятості, попит на які з'явився в ході створення об'єктивних процесів піднесення ринку праці за умов реформування національної економіки [17, с. 48].

Потрібно зазначити, що наявна криза, що викликана корона-вірусною інфекцією, викликала величезні збої на ринку праці та завдала значних втрат, зокрема малому бізнесу. Адже малі підприємства, переважно, виробляють вкрай більшу кількість робочих місць, однак при цьому їх частка у ВВП значно менша.

Саме така ситуація й спостерігається у реаліях сьогодні: скорочення рівня ВВП виявляється незначним, але рівень безробіття суттєвим — це і є однією з головних проблем держави, так і Зазимській територіальній громаді, результати якої будуть доводити нас ще не один рік.

Зауважимо, що в Україні пандемія COVID-19 загострила проблеми щодо зростання навантаження на одну вакансію, що вимагає колосальних фінансових ресурсів на збільшення обсягів допомоги по безробіттю та інших видів соціальних допомог що надаються Зазимською районною філією київського обласного центру зайнятості [29, с. 177].

З метою збереження робочих місць під час пандемії COVID-19 збільшено обсяги допомоги з резервного фонду на підтримання безробітних громадян; розпочато реалізацію пільгових кредитних програм «5-7-9» сприяння розвитку малого і середнього бізнесу; запроваджено виплату фізичним особам – підприємцям та найманим працівникам, які були змушені припинити свою діяльність через карантинні обмеження у «червоних» зонах; звільнено платників єдиного податку I групи від сплати ЄСВ в період з січня по травень 2021 року; передбачено компенсацію витрат роботодавців на ЄСВ за новостворені робочі місця, адже у кризу людям важливо зберегти роботу і можливість забезпечити свою сім'ю [18].

Підприємець зможе отримати відшкодування у розмірі 1320 грн за кожного нового працівника, прийнятого з 1 січня до кінця 2021 року. За умови збереження кількості робочих місць станом на 1 січня та відсутності скорочень працівників до кінця 2021 року.

Обов'язкова умова надання такої пільги – офіційна зарплата не нижче мінімальної. Таким чином, політика зайнятості посилює регуляторну функцію



держави у соціально-трудо́вій сфері з метою створення раціональної структури зайнятості та підвищення ефективності потенціалу робочої сили країни [18].

Особливо жорстко пандемія COVID-19 вплинула на тих, кому ще тільки належить прокла́дати свою професійну дорогу — це студенти, яким ще до пандемії вдалося домовитися про працевлаштування або проходження практики, тепер вони залишилися не при справах. Деяким відразу оголосили про відмову, плани по найму інших відтермінувалися на невизначений час [29, с. 177].

Зрештою, переабільшість студентів вважають, що організація навчального процесу з використанням дистанційних форм навчання негативно вплинула на якість їх освіти, що також ускладнить їх працевлаштування в майбутньому [31].

Для проблемних сільських територій Зазимській територіальної громади характерні наступні чинники, що зображені на рис. 2.1.

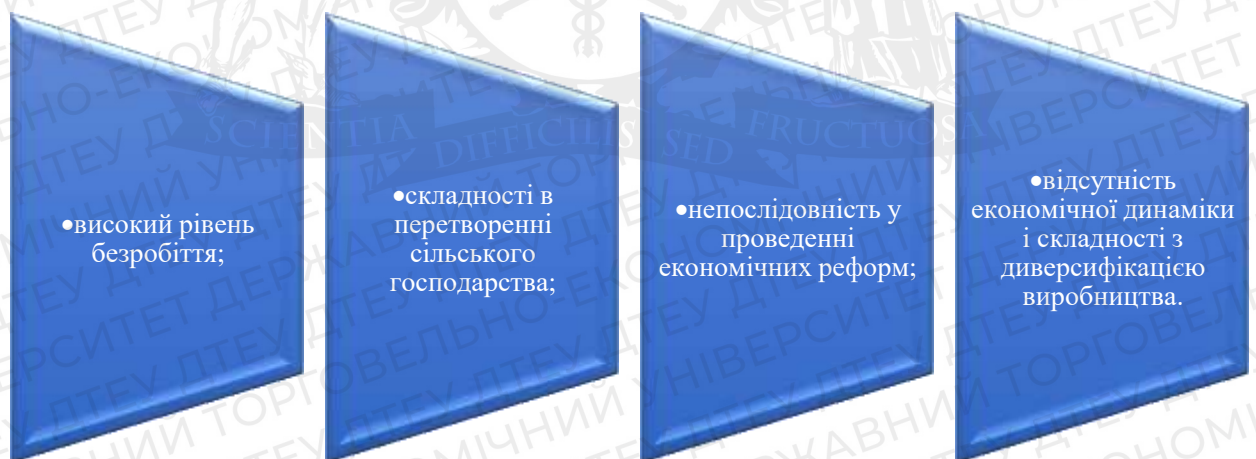


Рис. 2.1 Проблеми сільських територій Зазимській територіальної громади

*Джерело: сформовано автором самостійно*

Запроваджені в Україні заходи для зниження податкового навантаження на економіку та малий і середній бізнес під час запровадження локдаунів з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 негативно вплинули на місцеву економіку та призвели до зростання безробіття в Україні, насамперед у сільській місцевості [29, с. 177].

На загострення ситуації у зайнятості сільського населення Зазимській територіальній громади протягом останніх восьми років мали дія, зокрема, такі негативні фактори, що зображено на рис. 2.2.

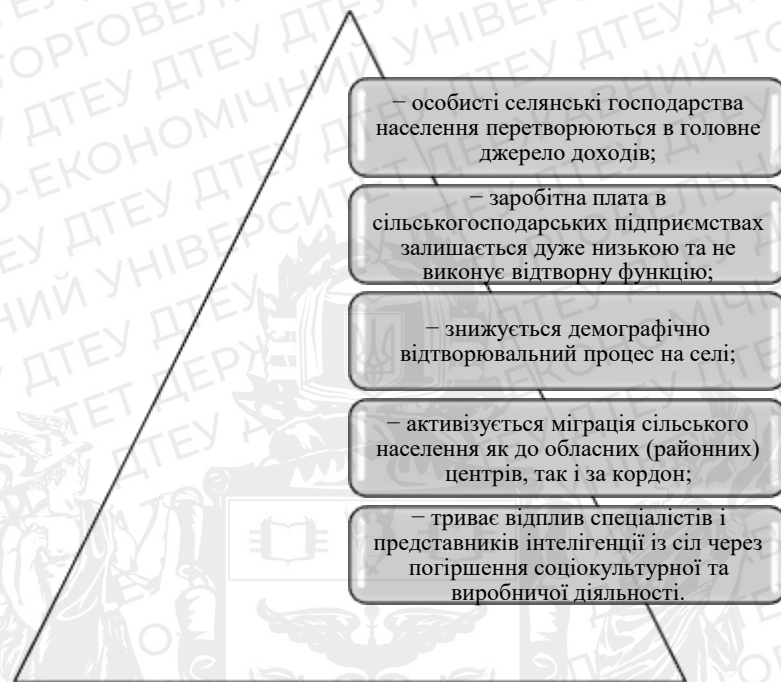


Рис. 2.2 Негативні фактори, що мали дія на загострення ситуації у зайнятості сільського населення Зазимської територіальній громади

*Джерело: сформовано автором самостійно*

Отже, нинішній соціально-економічний стан сільських територій Зазимській територіальній громади, перебуває у критичній фазі, яка тягне за собою дестабілізацію всієї економіки області. При цьому чітко окреслюється основна проблема – в українському селі є великий трудовий потенціал, не зайнятий продуктивною працею.

Традиційно вирішення проблеми зайнятості у смт Рокитне здійснюється через такі заходи подолання безробіття, як працевлаштування державною службою зайнятості, перепідготовка безробітних, залучення до суспільних робіт, розвиток трудомістких галузей у сільському господарстві. Більшість з них вже показали свою неспроможність у вирішенні цієї проблеми.

Так, обмеженість фінансування державної служби зайнятості, недостатні інвестиції в розвиток робочих місць у смт Зазим'я перетворюють її лише на посередника між роботодавцем та потенційним працівником.



Діяльність служби зайнятості певним чином зменшує напруження на регіональних ринках праці, але не створює сприятливу кон'юнктуру ринку праці.

Стратегія подолання безробіття у Зазимській територіальній громаді напрямом створення нових робочих місць у сільському господарстві суперечить прогнозам про те, що зайнятість в сільському господарстві через зростання продуктивності праці та перехід на працевзберігаючі технології буде скорочуватись.

Основними причинами можна вважати:

- дезінтеграцію колективних господарств у Зазимській територіальній громаді, що спричинило значне зменшення кількості робочих місць;
- неналежні умови для розвитку сільського господарства у смт Рокитне.

Для подолання цієї проблеми доцільним було б удосконалити передусім нормативно-правову базу та систему виготовлення, оброблення та збуту виготовленої сільськогосподарської продукції. Це забезпечило б розвиток сільського господарства та збільшення кількості робочих місць у Зазимській територіальній громаді.

## **2.2. Розроблення комплексу заходів щодо підвищення рівня зайнятості населення та розвитку ринку праці Зазимською селищною радою**

Отже, відповідно до новітніх вимог Європейського союзу, незмінний розвиток країни мусить бути визначальною метою регулювання питань у всіх сферах суспільного життя. Варто формулювати можливі результати економічного, екологічного та соціального впливу (як позитивні, так і негативні) на інші сфери політики при розробленню політики чи дій у одній сфері суспільного життя [12. с. 32].

Важливо зазначити, що європейський союз діє з метою незмінного розвитку Європи, базуючись на збалансованому економічному зрості й стабільності цін, конкурентно спроможній соціальній ринковій економіці, що цілеспрямована на абсолютне забезпечення робочими місцями, панівний рівень освіти, соціального прогресу, захисту та удосконалення якості довкілля [24. с. 76].

Головними національними документами стали Стратегія сталого розвитку "Україна20 20" (схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/ 2015) та Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року №156VIII. У підніжжі даних нормативно правових документів закладено ідею незмінного розвитку, отже розвиток повинен супроводжуватися розширенням можливостей кожної людини незалежно від її економічної спроможності.

В той же час у жодному разі не можна виключати роль територіальної громади та окремого мешканця і нівелювати роль місцевого самоврядування взагалі. Грунтуючись на базі національної концепції і міжнародних документів, повинні бути розроблені регіональні і місцеві акти, котрі зараджують сталому розвитку громад та в той же час є головною групою документів, адже вони невимушено визначають темпи сталого розвитку [24. с. 76].

Територіальні громади також найбільш оперативно вирішують питання упровадження й реалізації принципів сталого розвитку в Україні. На місцевому рівні теорія сталого розвитку, передусім, реалізується у вигляді концепції та плану дій, що адаптують загальні наукові підходи до потреб територіальної громади.

Першочергово в Стратегії розвитку Зазимської громади були визначені сильні і слабкі сторони, а також можливості і загрози розвитку територіальної громади, тобто позитивні і негативні риси, процеси і явища, а також специфічні ресурси, які впливатимуть на майбутній розвиток. Виконний



аналіз засвідчив вагоме переважання сильних сторін розвитку, аніж слабких, що буде в свою чергу підтримувати майбутній розвиток ОТГ.

Поміж головних проблем, котрі несуть загрозу розвитку є недостатня кількість робочих місць, як результат ваговита частка безробіття і імміграція місцевого населення громади; нерозвинена соціальна інфраструктура, дорожня інфраструктура (тротуари, освітлення) та інфраструктура для якісного прийому та обслуговування великої кількості туристів; не вирішене питання збору та утилізації твердих побутових відходів та очищення каналізаційних вод, наявні й інші не менш вагомні проблеми у економічній, екологічній та соціальній сферах [12. с. 32].

Одним із перших кроків подолання безробіття та підвищення рівня зайнятості і життя сільського населення у Зазимській територіальній громаді, на нашу думку, повинно бути вдосконалення нормативно-правової бази, що забезпечило б розвиток сільського господарства у смт Зазим'я та збільшило рівень зайнятості в сільській місцевості Зазимської територіальної громади [12. с. 32].

Адже завжди виробництво сільськогосподарської продукції було основою зайнятості сільського населення. Тобто через те, що в Україні недостатньо розвинене сільське господарство, втрачається чимала кількість робочих місць.

Для підвищення ефективності державного управління процесом зайнятості населення Зазимською селищною радою важливо, щоб правові норми щодо регламентації дій держави на ринку праці поєднували інвестиційну, кредитно-грошову, зовнішньоекономічну, податкову і бюджетну політику з політикою зайнятості і визначали відповідальність за недостатню ефективність прийнятих заходів при зростанні безробіття [28, с. 128].

Також, потребує посилення і розробка правових норм, які б сприяли безробітним у виборі їхньої роботи й підвищенні їх конкурентоспроможності.

Для ефективного забезпечення зайнятості населення слід також провести гармонізацію законодавства щодо зайнятості населення з міжнародними нормами вирішення проблем безробіття.

Для розвитку сільського господарства, Зазимській селищній раді необхідно вдосконалити систему збуту виготовленої продукції, чого можна досягнути через втручання держави шляхом захисту національного виробника та надання пільг щодо оподаткування експортованої продукції. Ці заходи допомогли б, по-перше, розвинути ринок збуту, а по-друге, збільшити кількість робочих місць для сільського населення смт Зазим'я [12. с. 32].

Очевидно, що проблема зайнятості у сільській місцевості актуальна в сучасних умовах розвитку економіки України.

Загальновідомо, що від якості та швидкості підбору кваліфікованих кадрів залежать підсумки роботи суб'єктів господарювання, їхня конкурентоспроможність на ринках, стійкість у кризових становищах.

Саме тому ДСЗ повинна удосконалювати електронні сервіси пошуку, та відбирання претендентів на вакантні місця і об'єкти для працевлаштування. Практика праці інтернет-пошукувачів роботи за запитом, підбору вакансій за параметрами, оновлення інформації та адміністрування баз даних із метою актуалізації, розсилка за адресами в разі появи у базі інформації, що найбільше відповідає бажанням клієнта, та надання контактів роботодавця може бути використаний центрами ДСЗ для піднесення власних перспектив чи узагалі відданий на аутсорсинг таким ресурсам, як work.ua або rabota.ua [27].

В той час, робітники служби матимуть змогу сконцентруватися на діяльності з роботодавцями та працевлаштуванні окремих категорій громадян, що неконкурентоспроможні на ринку праці, наступними як внутрішньо переміщені особи, військовослужбовці, що приймали участь у АТО, особи із інвалідністю, молодь, винятково без досвіду роботи.

Великого значення набирають наступні напрями діяльності ДСЗ, як обслуговування виплати компенсацій підприємствам на витрати на заробітну



плату окремим категоріям громадян та адміністрування внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Відзнаки управління будь-яких суб'єктів власними ресурсами, у тому числі і трудовими, вимагає підвищення ефективності їх застосовування та переходу на аутсорсинг, аутстафінг або лізинг персоналу. Адже головним мотивом переміни роботи або міграції українських громадян за кордон є неналежний рівень заробітної плати в Україні, то доцільним є пошук можливостей для отримання додаткових легальних заробітків у країні [12, с. 32].

Вважаємо перспективним регіональним центрам пропрацювати послуги із залучення працівників до додаткової можливості легального заробітку з виконання окремих видів робіт як, наприклад, розрахунок та виплата заробітної плати; розрахунок та виплата допомоги з тимчасової непрацездатності та компенсації за відпустку, оформлення витрат на відрядження; оформлення необхідних бухгалтерських звітів та довідок; введення різноманітних кадрових процедур відповідно до трудового законодавства; управління компенсаційним пакетом співробітників; забезпечення актуалізації знань із професійної сфери, законодавчих змін, забезпечення визначених юридичних процедур [28, с. 188].

Підсумовуючи, доцільно зазначити, що ключовим напрямом сервісної роботи Зазимської районної філії київського обласного центру зайнятості у співпраці з Зазимською селищною радою є забезпечення консультативної допомоги зацікавленим працівникам та роботодавцям стосовно правової та соціальної захищеності.

Під час реформування системи законодавства, формування стимуляторів, стримуваних та балансірів не завжди вдається своєчасно відслідкувати й використати потрібні зміни [12, с. 32].

Саме тому, перманентне підняття кваліфікації фахівців служби зайнятості, дослідження, узагальнення та розповсюдження інноваційного досвіду діяльності державної служби як сервіс-орієнтованої структури дасть можливість розв'язати загострені проблеми ринку праці та зайнятості

населення, високоякісного надання соціальних послуг та соціального захисту, подолання високого рівня безробіття і його негативних наслідків [32, с. 177].

Отже, ключовими напрямками вирішення проблем безробіття у смт Зазим'я вважаємо наступні (рис. 2.3).

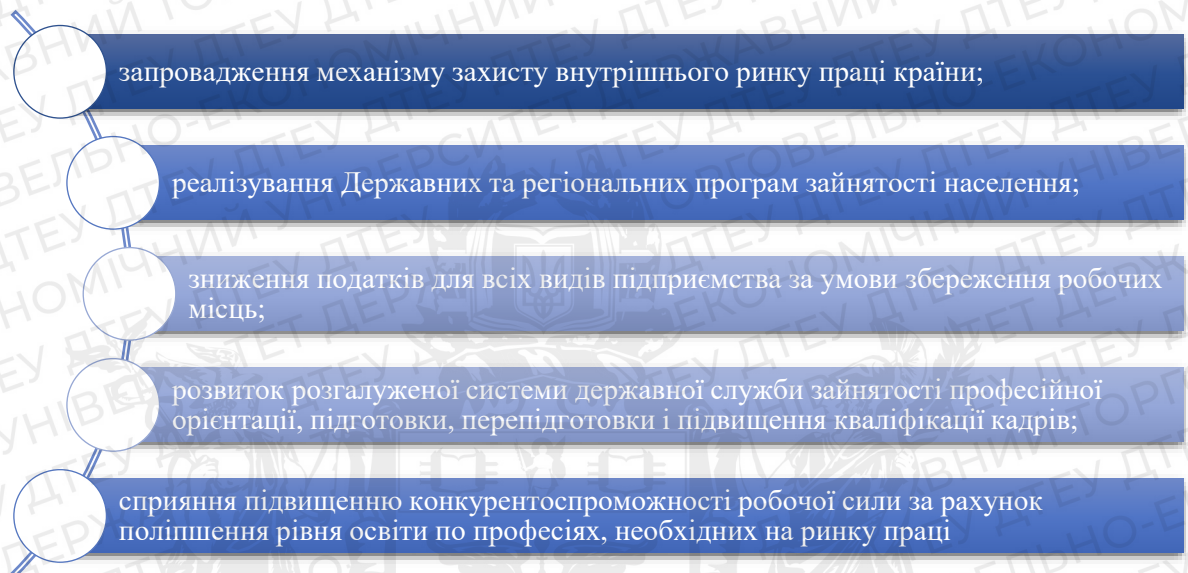


Рисунок 2.3 - Головні напрями вирішення проблеми безробіття

*Джерело: сформовано автором самостійно*

Як висновок можемо сказати, що проблема щодо збереження трудових ресурсів в Україні виходить на рівень проблем національної безпеки. Задачі держави стосовно визнання першістю піднесення економіки формування легального, якісного, конкурентного ринку праці не віднайшли належного відображення у наявній програмі дій уряду, про що демонструє панівний рівень міграційних процесів, кількості безробітних за присутності належного обсягу вакансій, вагання громадян у власних перспективах [12. с. 32].

Поліпшення політики зайнятості населення в Україні на основах сервісної орієнтації закладається у переформатуванні роботи підрозділів на базі новітніх підходів, а саме реалізації завдань стосовно зайнятості громадян може поєднуватися із передачею ДСЗ частини задач або процесів в аутсорсинг: із пошуку роботи – приватним рекрутинговим агентствам, із розроблення методичних матеріалів, профорієнтаційної і академічної роботи навчальним



зкладам, із аналітичних досліджень процесів і явищ на ринку праці – науковим установам [32. с. 177].

Отже, високий рівень безробіття є ключовою проблемою сучасності, передусім у ринковій економіці держави. У випадку не вирішення даної проблеми неспромога буде наладити діяльність економіки та рівень безробіття.

З метою скорочення рівня безробіття у нашій країні першочергово потрібно проводити заходи запропоновані у даній курсовій роботі, що надасть можливість вдосконалити ситуацію зайнятості на національному ринку праці, що спонукатиме до поліпшення як економічного, так і соціального рівня розвитку суспільства в державі у загальному.

В ситуації, що склалася, стратегічними напрямками Зазимською селищною радою щодо підвищення зайнятості населення сільських територій є:

- використання матеріальної підтримки та ініціативи безробітних громадян для організації ними власної підприємницької діяльності;
- вдосконалення освітньої й професійної підготовки населення відповідно до потреб економіки та сільського ринку праці;
- сприяння розвитку малого та середнього бізнесу;
- нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, що створить передумови для відтворення робочих місць;
- усунення дисбалансу ринку праці шляхом прийняття необхідних для цього заходів як на макро-, так і на мікрорівнях.

На нашу думку, одним з найперспективніших напрямів забезпечення зайнятості Зазимською селищною радою є використання такого виду підприємницької діяльності, як зелений туризм. Саме останній визнаний в Європі як пріоритетний у сфері відпочинку, адже від його ефективного розвитку значною мірою залежить перспектива сільських територій, їх інфраструктура, наповнення місцевого бюджету, ріст добробуту територіальних громад. Крім того, він розширює сферу зайнятості сільського населення, створює нові робочі місця – особливо для жінок [12. с. 32].

Про забезпечення ефективної зайнятості, подолання безробіття мають дбати усі суб'єкти ринку – і найманий працівник, як найбільш зацікавлений у забезпеченні високого рівня власного життя, і власник, як зацікавлений у забезпеченні високої конкурентоспроможності своєї продукції, і держава, яка у соціально орієнтованій ринковій економіці покликана виступати гарантом продуктивної зайнятості і на цій основі забезпечувати гідний рівень і якість життя своїм громадянам.

У зв'язку з вище зазначеним можна зробити висновки, що світ вступив у 2022 рік, стикаючись з безпрецедентною кризою робочих місць, доходів та підвищеним рівнем невизначеності.

Проте є сподівання, що найближчим часом відбудеться потужне економічне відновлення із впровадженням вакцинації проти COVID-19, але існує й ризик нерівномірного відновлення, що призведе до негативних наслідків у найближчі роки. Але зважаючи на те, що на сьогодні неможливо спрогнозувати, коли саме закінчиться ця епідемія та які наслідки вона спричинить, передбачити й прорахувати істинний масштаб економічних наслідків як для ринку праці, так і для всієї економіки не можливо [34].

Ймовірно, що велика кількість робочих місць пропаде, а безробіття в найближчі кілька років стане вищим. І це може стати основною проблемою наслідків пандемії. Тому всій світовій спільноті необхідно зосередитися на підтримці відновлення економік, передусім, звертаючи увагу на зайнятість, доходи, права працівників та соціальний діалог, орієнтований на людиновідновлення.

Ось деякі цілі економічного розвитку щодо підвищення рівня зайнятості населення та розвитку ринку праці Зазимською селищною радою [1]:

- створювати робочі місця та майбутні можливості для членів громади;
- інвестувати підприємства, які знаходяться на території громади;
- підтримувати бізнес, що належить членам громади;



- отримувати прибуток, який використовуватиметься на користь всіх його членів;
- застосовувати підходи, орієнтовані на для покращення якості життя населення громади;
- підтримувати проекти, які відповідають унікальним потребам громади та зберігають її традиції та культуру;
- створювати партнерські відносини з іншими громадами або підприємствами, щоб отримати доступ до інших шляхів економічного розвитку.

Одним із перших кроків подолання безробіття та підвищення рівня зайнятості і життя сільського населення у Зазимській територіальній громаді, на нашу думку, повинно бути вдосконалення нормативно-правової бази, що забезпечило б розвиток сільського господарства у смт Зазим'я та збільшило рівень зайнятості в сільській місцевості Зазимській територіальній громаді.

Адже завжди виробництво сільськогосподарської продукції було основою зайнятості сільського населення. Тобто через те, що в Україні недостатньо розвинене сільське господарство, втрачається чимала кількість робочих місць.

Для підвищення ефективності державного управління процесом зайнятості населення Зазимською селищною радою важливо, щоб правові норми щодо регламентації дій держави на ринку праці поєднували інвестиційну, кредитно-грошову, зовнішньоекономічну, податкову і бюджетну політику з політикою зайнятості і визначали відповідальність за недостатню ефективність прийнятих заходів при зростанні безробіття [28, с. 181].

Також, потребує посилення і розробка правових норм, які б сприяли безробітним у виборі їхньої роботи й підвищенні їх конкурентоспроможності.

Для ефективного забезпечення зайнятості населення слід також провести гармонізацію законодавства щодо зайнятості населення з міжнародними нормами вирішення проблем безробіття.

Для розвитку сільського господарства, Зазимській селищній раді необхідно вдосконалити систему збуту виготовленої продукції, чого можна досягнути через втручання держави шляхом захисту національного виробника та надання пільг щодо оподаткування експортованої продукції. Ці заходи допомогли б, по-перше, розвинути ринок збуту, а по-друге, збільшити кількість робочих місць для сільського населення смт Зазим'я.

Очевидно, що проблема зайнятості у сільській місцевості актуальна в сучасних умовах розвитку економіки України.

Загальновідомо, що від якості та швидкості підбору кваліфікованих кадрів залежать підсумки роботи суб'єктів господарювання, їхня конкурентоспроможність на ринках, стійкість у кризових становищах.

Саме тому ДСЗ повинна удосконалювати електронні сервіси пошуку, та відбирання претендентів на вакантні місця і об'єкти для працевлаштування. Практика праці інтернет-пошукувачів роботи за запитом, підбору вакансій за параметрами, оновлення інформації та адміністрування баз даних із метою актуалізації, розсилка за адресами в разі появи у базі інформації, що найбільше відповідає бажанням клієнта, та надання контактів роботодавця може бути використаний центрами ДСЗ для піднесення власних перспектив чи узагалі відданий на аутсорсинг таким ресурсам, як work.ua або rabota.ua [10].

В той час, робітники служби матимуть змогу сконцентруватися на діяльності з роботодавцями та працевлаштуванні окремих категорій громадян, що неконкурентоспроможні на ринку праці, наступними як внутрішньо переміщені особи, військовослужбовці, що приймали участь у АТО, особи із інвалідністю, молодь, винятково без досвіду роботи.

Великого значення набирають наступні напрями діяльності ДСЗ, як обслуговування виплати компенсацій підприємствам на витрати на заробітну плату окремим категоріям громадян та адміністрування внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Відзнаки управління будь-яких суб'єктів власними ресурсами, у тому числі і трудовими, вимагає підвищення ефективності їх застосовування та переходу



на аутсорсинг, аутстафінг або лізинг персоналу. Адже головним мотивом переміни роботи або міграції українських громадян за кордон є неналежний рівень заробітної плати в Україні, то доцільним є пошук можливостей для отримання додаткових легальних заробітків у країні [10].

Вважаємо перспективним регіональним центрам пропрацювати послуги із залучення працівників до додаткової можливості легального заробітку з виконання окремих видів робіт як, наприклад, розрахунок та виплата заробітної плати; розрахунок та виплата допомоги з тимчасової непрацездатності та компенсації за відпустку, оформлення витрат на відрядження; оформлення необхідних бухгалтерських звітів та довідок; введення різноманітних кадрових процедур відповідно до трудового законодавства; управління компенсаційним пакетом співробітників; забезпечення актуалізації знань із професійної сфери, законодавчих змін, забезпечення визначених юридичних процедур [28, с. 188].

Підсумовуючи, доцільно зазначити, що ключовим напрямом сервісної роботи Зазимській районної філії київського обласного центру зайнятості у співпраці з Зазимською селищною радою є забезпечення консультативної допомоги зацікавленим працівникам та роботодавцям стосовно правової та соціальної захищеності.

Під час реформування системи законодавства, формування стимуляторів, стримуваних та балансірів не завжди вдається своєчасно відслідкувати й використати потрібні зміни.

Саме тому, перманентне підняття кваліфікації фахівців служби зайнятості, дослідження, узагальнення та розповсюдження інноваційного досвіду діяльності державної служби як сервіс-орієнтованої структури дасть можливість розв'язати загострені проблеми ринку праці та зайнятості населення, високоякісного надання соціальних послуг та соціального захисту, подолання високого рівня безробіття і його негативних наслідків [30, с. 35].

Отже, ключовими напрямками вирішення проблем безробіття у смт Зазим'я вважаємо наступні (рис. 2.4).

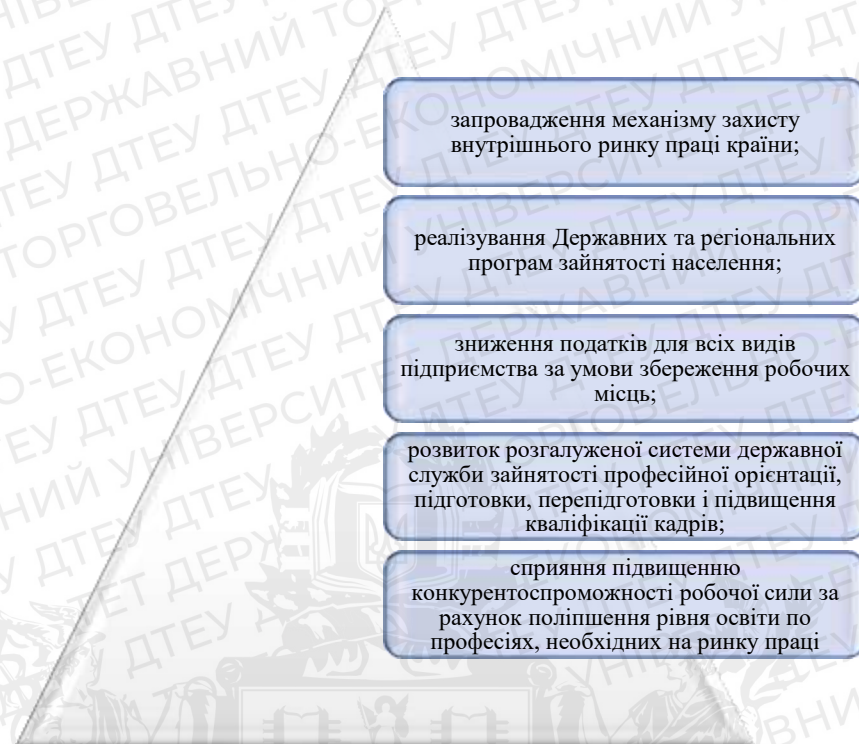


Рис. 2.4 Головні напрями вирішення проблеми безробіття у Зазимській територіальній громаді

*Джерело: сформовано автором самостійно*

Як висновок можемо сказати, що проблема щодо збереження трудових ресурсів в Україні виходить на рівень проблем національної безпеки. Задачі держави стосовно визнання першістю піднесення економіки формування легального, якісного, конкурентного ринку праці не віднайшли належного відображення у наявній програмі дій уряду, про що демонструє панівний рівень міграційних процесів, кількості безробітних за присутності належного обсягу вакансій, вагання громадян у власних перспективах.

Поліпшення політики зайнятості населення в Україні на основах сервісної орієнтації закладається у переформатуванні роботи підрозділів на базі новітніх підходів, а саме реалізації завдань стосовно зайнятості громадян може поєднуватися із передачею ДСЗ частини задач або процесів в аутсорсинг: із пошуку роботи – приватним рекрутинговим агентствам, із розроблення методичних матеріалів, профорієнтаційної і академічної роботи навчальним закладам, із аналітичних досліджень процесів і явищ на ринку праці – науковим установам [29].



Отже, високий рівень безробіття є ключовою проблемою сучасності, передусім у ринковій економіці держави. У випадку не вирішення даної проблеми неспромога буде наладити діяльність економіки та рівень безробіття.

З метою скорочення рівня безробіття у нашій країні першочергово потрібно проводити заходи запропоновані у даній курсовій роботі, що надасть можливість вдосконалити ситуацію зайнятості на національному ринку праці, що спонукатиме до поліпшення як економічного, так і соціального рівня розвитку суспільства в державі у загальному.

В ситуації, що склалася, стратегічними напрямками Зазимською селищною радою щодо підвищення зайнятості населення сільських територій є:

- використання матеріальної підтримки та ініціативи безробітних громадян для організації ними власної підприємницької діяльності;
- вдосконалення освітньої й професійної підготовки населення відповідно до потреб економіки та сільського ринку праці;
- сприяння розвитку малого та середнього бізнесу;
- нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, що створить передумови для відтворення робочих місць;
- усунення дисбалансу ринку праці шляхом прийняття необхідних для цього заходів як на макро-, так і на мікрорівнях.

На нашу думку, одним з найперспективніших напрямів забезпечення зайнятості Зазимською селищною радою є використання такого виду підприємницької діяльності, як зелений туризм. Саме останній визнаний в Європі як пріоритетний у сфері відпочинку, адже від його ефективного розвитку значною мірою залежить перспектива сільських територій, їх інфраструктура, наповнення місцевого бюджету, ріст добробуту територіальних громад. Крім того, він розширює сферу зайнятості сільського населення, створює нові робочі місця – особливо для жінок.

Про забезпечення ефективної зайнятості, подолання безробіття мають дбати усі суб'єкти ринку – і найманий працівник, як найбільш зацікавлений у

забезпеченні високого рівня власного життя, і власник, як зацікавлений у забезпеченні високої конкурентоспроможності своєї продукції, і держава, яка у соціально орієнтованій ринковій економіці покликана виступати гарантом продуктивної зайнятості і на цій основі забезпечувати гідний рівень і якість життя своїм громадянам.

У зв'язку з вище зазначеним можна зробити висновки, що світ вступив у 2022 рік, стикаючись з безпрецедентною кризою робочих місць, доходів та підвищеним рівнем невизначеності.

Проте є сподівання, що найближчим часом відбудеться потужне економічне відновлення із впровадженням вакцинації проти COVID-19, але існує й ризик нерівномірного відновлення, що призведе до негативних наслідків у найближчі роки. Але зважаючи на те, що на сьогодні неможливо спрогнозувати, коли саме закінчиться ця епідемія та які наслідки вона спричинить, передбачити й прорахувати істинний масштаб економічних наслідків як для ринку праці, так і для всієї економіки не можливо .

Ймовірно, що велика кількість робочих місць пропаде, а безробіття в найближчі кілька років стане вищим. І це може стати основною проблемою наслідків пандемії. Тому всій світовій спільноті необхідно зосередитися на підтримці відновлення економік, передусім, звертаючи увагу на зайнятість, доходи, права працівників та соціальний діалог, орієнтований на людиновідновлення.

Важливо підсумувати, що одним з перших кроків розроблення стратегії розвитку Зазимської територіальної громади є визначення можливостей інституційних, ресурсних, інвестиційних та інших можливостей для економічного розвитку.

Насамперед необхідне планування, яке може допомогти громаді визначити своє бачення, цінності та цілі економічного розвитку, а також дії, які їм потрібно зробити для досягнення своїх цілей. Наскільки плани, як правило, розробляються на певний період часу, їх можна переглядати та оновлювати в міру змін суспільства та економіки. Стратегічний план зазвичай



включає цілі, завдання та заходи на період, визначений головою та радою депутатів територіальною громадою.

Стратегічний план вказує на пріоритети голови та ради депутатів з точки зору економічного розвитку Зазимської громади. Тому, якщо він охоплює короткий період часу, його можна легко адаптувати до мінливого соціально-економічного середовища; наскільки воно в першу чергу орієнтоване на дії, легше вимірювати прогрес і результати.

План економічного розвитку насамперед зосереджений на цілях, завданнях і діяльності, пов'язаних з економічним розвитком. Його можуть розробити лідери громади або працівники з відповідним досвідом, наприклад, у сфері економічного розвитку, стратегічного планування, фінансових чи бізнес-структур у співпраці з громадою. Експерти можуть працювати в службі економічного розвитку громади або в структурі економічного розвитку громади. Громади можуть залучати для розробки над стратегією зовнішніх експертів.

Загалом при формуванні стратегії економічного розвитку доцільно дотримуватись простого, прагматичного шаблону бізнес-плану. Потрібний не великий, стислий документ, з конкретними цілями, щоб було легко зрозуміти, як стратегія пов'язана з довгостроковими планами досліджуваної громади.

## ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами написаної роботи на тему: «Ефективність реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді», можна зробити наступні висновки за поставленими завданнями:

1. Здійснивши аналіз зайнятості населення у смт. Зазим'я Київської області, можемо спостерігати, що динаміка кількості осіб, що мають статус безробітного Зазимській територіальній громаді повинен тенденцію до скорочення. А саме, у 2020 році порівняно з 2022 кількість безробітних скоротилась на 53,4%, в той час кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю скоротилась на 54,1%.

2. У порівнянні з 2020-м роком протягом січня-грудня 2021 року зменшилась кількість осіб, які звернулися до служби зайнятості. Так, послугами Зазимській районної філії зайнятості у 2021 році скористалися 1383 особи, які шукали роботу. Із них 716 осіб мали статус зареєстрованого безробітного. За 2021 рік 106 роботодавців надали інформацію про потребу в працівниках. Загальна чисельність актуальних вакансій протягом 12 місяців 2021 року становила 559 пропозицій роботи, з них 388 укомплектовано. Рівень укомплектування вакансій склав 69,4%. За сприяння служби зайнятості роботу знайшли 541 особа, яких працевлаштовано на вільні та новостворені робочі місця. З них 269 осіб - особи, що мали статус безробітного.

3. Станом на 01.01.2022 року на обліку в службі зайнятості перебуває 204 особи з числа незайнятих та зайнятих трудовою діяльністю громадян, що шукають роботу, з них 186 осіб мають статус безробітного. У розрізі населених пунктів найбільша кількість безробітних: у селищі Зазим'я – 83 особи.

4. Станом на 01 січня 2022 року кількість актуальних вакансій, заявлених роботодавцями до служби зайнятості, становила 31 одиницю. Крім того, у базі даних служби зайнятості містилася інформація про пропозиції роботи, отримані з інших джерел. Найбільший попит роботодавців



спостерігався на робітників сільськогосподарської галузі (працевлаштовано 66 осіб), спеціалістів державного управління (26 осіб, фахівців охорони здоров'я (10 осіб), транспорту, поштової та курерської доставки (15 осіб), торгівлі (30 осіб), переробної галузі (19 осіб) та ін. Мешканці Зазимській громади можуть отримати консультації з професійних питань, психологічну підтримку, сприяння у пошуку роботи та проходження профнавчання на замовлення роботодавців, надання консалтингових послуг у сфері ведення та розвитку власної справи, підбору персоналу.

5. Динаміка молоді у віці до 35 років, що мали статус безробітного у січні 2021-2022 рр. Зазимській територіальній громади повинен тенденцію до скорочення. А саме, у 2020 році порівняно з 2022 кількість безробітних скоротилась на 133,4%, в той час кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю скоротилась на 81,6%.

6. З кінця грудня 2021 року Зазимська районна філія Київського обласного центру зайнятості, як і всі базові центри зайнятості/філії Київської області перейшли на нову модель надання клієнтоорієнтованих послуг. Основною метою запровадження нового підходу є прискорене працевлаштування та повернення до легальної зайнятості, поглиблення співпраці з роботодавцями та іншими учасниками ринку праці.

7. Зазимська районна філія Київського обласного центру зайнятості продовжує активно співпрацювати з Зазимською селищною радою, яка зазначила, що 2022 рік розпочався зі зменшення кількості безробітних на 38% по Київській області. Серед яких 57% безробітних осіб - мали вищу освіту, 26% – професійно-технічну освіту, 17% – здобули середню загальну освіту. За допомогою у пошуку роботи до Київської обласної служби зайнятості протягом січня 2022 року звернулися 6,4 тисячі безробітних жінок (або 55%) та 5,2 тисячі безробітних чоловіків (або 45%). На початку 2022 року у відділі освіти Зазимській селищній раді за ініціативи Зазимській районної філії Київського обласного центру зайнятості відбулася робоча зустріч з питань організації профорієнтаційної роботи, а саме "Місячника професійної

орієнтації", ініційованого обласною службою зайнятості, крім того фахівці Зазимській районної філії Київського обласного центру зайнятості разом з фахівцями відділу організації профорієнтації Київського обласного центру зайнятості провели онлайн вебінар на тему: "Емоційний інтелект: затребувані навички майбутнього".

8. Важливий внесок в стабілізацію зайнятості на селі вносить державна служба зайнятості у співпраці із Зазимською селищною радою, оскільки процеси вивільнення працівників із підприємств сільського господарства, мисливства, лісового господарства; рибальства та рибництва тривають й досі, принаймні й трішки спокійніше. Загострення фінансово-економічної ситуації у країні, відсутність стабільного, прискореного розвитку сільського господарства у смт Зазим'я, сезонний характер робіт у сільгоспвиробників обумовлюють зростання кількості звернень громадян до служби зайнятості та Зазимської селищної ради. Зауважимо, що в Україні пандемія COVID-19 загострила проблеми щодо зростання навантаження на одну вакансію, що вимагає колосальних фінансових ресурсів на збільшення обсягів допомоги по безробіттю та інших видів соціальних допомог що надаються Зазимською районною філією київського обласного центру зайнятості.

9. Традиційно вирішення проблеми зайнятості у смт Рокитне здійснюється через такі заходи подолання безробіття, як працевлаштування державною службою зайнятості, перепідготовка безробітних, залучення до суспільних робіт, розвиток трудомістких галузей у сільському господарстві. Більшість з них вже показали свою неспроможність у вирішенні цієї проблеми. Стратегія подолання безробіття у Зазимській територіальній громаді напрямом створення нових робочих місць у сільському господарстві суперечить прогнозам про те, що зайнятість в сільському господарстві через зростання продуктивності праці та перехід на працевзберігаючі технології буде скорочуватись. Основними причинами можна вважати:



- розпад колективних господарств у РРокитнянській територіальній громаді, що спричинило значне зменшення кількості робочих місць;
- неналежні умови для розвитку сільського господарства у смт Рокитне.

10. Для подолання цієї проблеми доцільним було б удосконалити передусім нормативно-правову базу та систему виготовлення, оброблення та збуту виготовленої сільськогосподарської продукції. Це забезпечило б розвиток сільського господарства та збільшення кількості робочих місць.

11. Підсумовуючи, доцільно зазначити, що ключовим напрямом реалізації програм місцевого розвитку територіальної громади, повинні стати:

- створювати робочі місця та майбутні можливості для членів громади;
- інвестувати підприємства, які знаходяться на території громади;
- підтримувати бізнес, що належить членам громади;
- отримувати прибуток, який використовуватиметься на користь всіх його членів;
- застосовувати підходи, орієнтовані на для покращення якості життя населення громади;
- підтримувати проекти, які відповідають унікальним потребам громади та зберігають її традиції та культуру;
- створювати партнерські відносини з іншими громадами або підприємствами, щоб отримати доступ до інших шляхів економічного розвитку.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про сприяння зайнятості та захист від безробіття: Закон України № 168 від 21.06.1988 р.
2. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квіт. 2015 р. № 214 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-п>.
3. Про зайнятість населення : Закон України № 5067-VI, редакція від 04.03.2021.
4. Білик В.В. Теоретична концептуалізація інноваційного управління розвитком регіону. Причорноморські економічні студії. Вип. 35. 2018. С. 88-91.
5. Борищук А. О., Семенова К. Д. Дослідження рівня безробіття в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : зб. наук. студ. пр. Вип. 3. Ч. I, Одеса. 2017. С. 29–34.
6. Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування та децентралізація. Законодавство (навчальний модуль) К.: ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 110 с.
7. Даниліна С.О., Коцюрубенко Г.М., Шикіна О.В. Соціально-економічні наслідки дію пандемії на стан безробіття в Україні. Економіка та суспільство. Випуск.29/2021.
8. Данилов А. та Кириченко С. Світовий досвід подолання безробіття як провідний фактор стабілізації ринку праці України. 2020. Вип. 2. С. 32.
9. Касич А.О. Модернізація економіки України в умовах глобалізаційних викликів: монографія. Кременчук : Кременчуцька міська друкарня, 2018. 125 с.
10. Державна служба зайнятості. Офіційний сайт. URL : <https://www.dcz.gov.ua/storinka/pro-sluzhbu>



11. Карпенко О. В. Базові детермінанти формування сервісно-орієнтованої державної політики: контракціонізм та клієнтизм. Серія : Державне управління. 2017. – № 3. – С. 10 – 15.
12. Кифяк В.І., Лесько Н.В. Соціально-економічний Дослідження безробіття в Україні. Економіка та держава. 2019. № 1. С. 100—103.
13. Король С.Я. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. 2019. № 18. С. 67 – 73.
14. Костиця В. І. Неформальна та атипова зайнятість як «нова нормальність» у світі та Україні. 2019. № 1. С. 7 – 34.
15. Костиця В.І. Дисбаланси і дивергенція у сфері зайнятості: підходи ЄС та України до їх подолання. Український соціум, 2020, № 1 (72): с. 83–107.
16. Лавриненко Л., П'ята В., Ахметов О. Дія пандемії covid-19 на ринок праці України. Збірник наукових праць . Жовтень. 2020. Вип. 1. С. 43—44.
17. Лисюк О. С. Безробіття як соціально-економічна проблема населення України. Збірник наукових праць ВНАУ. 2018. № 4(70). С. 48–53.
18. Міністерство соціальної політики. Офіційний сайт. URL : <https://www.msp.gov.ua/>
19. Сайт Зазимської селищної ради. URL: <https://zotg.gov.ua/>
20. Сайт Зазимської районної філії київського обласного центру зайнятості.
21. Севрук О. Проблема безробіття: міжнародний та вітчизняний досвід. 2019. С. 76–84.
22. Степанова Е.Р. Гендерне безробіття, спричинене пандемією COVID 19, та його наслідки в українському суспільстві. 2020.
23. Супрунова І.В. Державне регулювання безробіття та міграційних процесів (наприкладі Житомирської області) – № 3 (89) 2019. – С 201- 209.
24. Сухомлин В. Б. Особливості становлення державної політики у сфері зайнятості населення: методологія проблеми. 2018. Вип. 3 (56). Ч. 1.

25. Туль С. І. Стан і перспективи розвитку діджиталізованого ринку праці в Україні. 2019. №7. С. 182 – 189.
26. Огляд ринку праці в Україні 2020 рік. URL: [http://Labor\\_market\\_overview.pdf](http://Labor_market_overview.pdf)
27. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
28. Хандій О.О. Дія цифрових трансформацій на економіку та сферу праці: соціально-економічні ризики. 2019. № 3 (57). С. 181 – 188.
29. Шамілева Л.Л., Хандій О.О. Оцінка дію фінансово-економічної кризи та пандемії COVID-19 на національний ринок праці. Економічний вісник Донбасу. 2020. № 3 (61). С. 177—182.
30. Шаульська Л. О., Якімова Н. А. Проблеми тіньової зайнятості в контексті структурних трансформацій ринку праці : економічні науки, 2017. № 2. С. 28–35.
31. Яценко Л.Д. Проблеми молодіжної зайнятості в Україні та шляхи її подолання. 2019. URL: <http://niss.gov.ua/doslidzhennya/socialna-politika/problemi-molodizhnoi-zaynyatosti-v-ukraini-ta-shlyakhi-ikh>
32. World Employment and Social Outlook: Trends 2020. Geneva, International LabourOffice.2020.127pp.URL:[https://www.ilo.org/global/research/globalreports/weso/2020/WCMS\\_734455/lang--en/index.htm](https://www.ilo.org/global/research/globalreports/weso/2020/WCMS_734455/lang--en/index.htm).



## ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1.2

**Інформація про надання послуг Київською обласною службою  
зайнятості молоді у віці до 35 років у січні 2021-2022 рр.**

	Всього отримували послуги			з них, мали статус безробітного протягом періоду			Всього отримали роботу (у т.ч. до набуття статусу безробітного)			Мають статус безробітного на кінець періоду			з них, отримують допомогу по безробіттю		
	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022	%
Усього по Київській області	13883	4 456	32,1	6 717	3 912	58,2	323	289	89,5	5 878	3 281	55,8	5 190	2 873	55,4
Зазимська районна філія	286	96	33,6	115	81	70,4	18	7	38,9	100	69	69,0	77	60	77,9

Джерело: [20]

**Інформація про надання послуг Київською обласною службою  
зайнятості особам з інвалідністю у січні 2021-2022 рр.**

	Отримували послуги*	Мали статус безробітного			Мали статус безробітного на кінець періоду			з них, отримують допомогу по безробіттю		
		2021 р.	2022 р.	%	2021 р.	2022 р.	%	2021 р.	2022 р.	%
Усього по Київській області	1 003	1 205	988	82,0	1 065	848	79,6	994	785	79,0
Зазимська районна філія	23	18	23	127,8	17	18	105,9	15	15	100,0

Джерело: [20]



**Надання послуг Київською обласною службою зайнятості жінкам  
у січні 2022 р.**

	Всього отримували послуги	з них, мали статус безробітного протягом періоду	Всього отримав і роботу (у т.ч. до набуття статусу безробітного)	Чисельність працевлаштованих безробітних	Кількість безробітних, охоплених профорієнтаційними послугами	Всього отримують послуги на кінець періоду	з них, мають статус безробітного на кінець періоду	з них, отримують допомогу по безробіттю
Усього по Київській області	8 420	7 492	620	458	4 390	7 009	6 350	5 754
Зазимська районна філія	153	131	12	6	66	133	115	97

Джерело: [20]

**Видатки загального фонду сільського бюджету Зазимської сільської територіальної громади на 2022 рік в розрізі напрямків [23]**

<b>Напрямок фінансування</b>	<b>Передбачено на 2022 рік, тис.грн.</b>	<b>Питома вага в загальному обсязі видатків, %</b>
Державне управління	24 928,193	17,94
Інші заходи пов'язані із економічною діяльністю	2 815,000	2,02
Освіта	83 183,143	59,86
Соціальний захист	2 700,000	1,94
Охорона здоров'я	4 776,300	3,44
Культура	6 481,398	4,66
Фізична культура і спорт	287,754	0,22
Резервний фонд	100,000	0,07
Інша діяльність (забезпечення діяльності пожежної охорони, інші заходи громадського порядку й безпеки)	5 818,712	4,19
Субвенції із місцевого бюджету	2 404,000	1,73
Житлово-комунальне господарство	5 470,700	3,93
<b>Всього</b>	<b>138 965,200</b>	<b>100</b>



**Стратегічні, операційні цілі й завдання у сфері економіки  
Зазимської сільської територіальної громади [4. с. 106]**

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1	2	3
Розвиток місцевої економіки й економічної спроможності громади	Активізація роботи напрямку залучення інвестицій в Зазимську ОТГ	1. Поширення інформації про перспективи інвестицій в об'єкти Зазимської ОТГ
		2. Визначення пріоритетних об'єктів із ціллю залучення інвестицій й їхня підготовка
		3. Всебічне сприяння місцевої влади реальним і потенційним інвесторам
		4. Організація й будівництво АЗС (автозаправної станції) і супутнього комплексу із надання додаткових послуг автовласникам, в котрий входять: — магазин автозапчастин; — магазин масел й паливно-мастильних матеріалів; — мийка автомашин; — пункт шиномонтажу; — магазин, котрий реалізує продукти харчування.
		5. Розробка концепції створення й наповнення індустріального парку
		6. Будівництво доріг на території Зазимської громади
	Інтенсифікація агропромислового розвитку	1. Поширення інформації про переваги кооперативного руху всільському господарстві й його підтримка
		2. Створення системи стимулювання раціонального використання й охорони земель, підвищення родючості ґрунтів на місцевому рівні
		3. Диверсифікація діяльності місцевих сільськогосподарських приватних структур
		4. Забезпечення рівноправного доступу сільськогосподарських товаровиробників незалежно від форм господарювання, до державних й регіональних програм підтримки розвитку агропромислового комплексу й соціальної сфери, що фінансуються із Державного й місцевих бюджетів
		5. Розвиток промислового садівництва (технологія вирощування часнику й смородини) із можливістю створення додаткових робочих місць
		6. Налагодження роботи із поглиблення переробки аграрної продукції
	Покращення перспектив із цілорозвитку малого бізнесу	1. Створення бізнес-центру при Зазимській сільській раді
		2. Інформування населення громади щодо переваг і перспектив започаткування власного бізнесу
		3. Сприяння виходу місцевих товаровиробників на нові ринки збуту
		4. Створення умов із ціллю створення логістичних центрів, складських приміщень тощо
		5. Створення цеху із виробництва паливних брикетів (забезпечення паливними брикетами власного виробництва <u>комунальні заклади Зазимської громади</u> )
		6. Створення міні-цеху із переробки молочної продукції

## Сервісні пропозиції Державної служби зайнятості в розрізі споживачів послуг у сфері працевлаштування

Одержувачі сервісу	Сутність сервісних пропозицій
<b>Органи державного управління</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- реалізація державної політики у сфері зайнятості населення та трудової міграції, соціального захисту від безробіття;</li> <li>- Дослідження стану ринку праці;</li> <li>- участь в організації проведення громадських та інших робіт тимчасового характеру;</li> <li>- сприяння у працевлаштуванні окремих категорій громадян, які неконкурентоспроможні на ринку праці;</li> <li>- здійснення контролю за використанням роботодавцями та безробітними коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;</li> <li>- участь у реалізації заходів, спрямованих на запобігання масовому вивільненню працівників;</li> <li>- взаємодія із центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування з питань працевлаштування та подолання безробіття</li> </ul>
<b>Роботодавці</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Дослідження ринку праці;</li> <li>- надання інформації громадянам щодо вакансій та підбір працівників;</li> <li>- організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці;</li> <li>- взаємодія з підприємствами, установами та організаціями з питань працевлаштування та соціального захисту.</li> </ul>
<b>Громадяни</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Дослідження ринку праці;</li> <li>- надання інформації громадянам щодо вакансій;</li> <li>- сприяння громадянам у підборі роботи;</li> <li>- проведення професійної орієнтації населення;</li> <li>- сприяння громадянам в організації підприємницької діяльності, зокрема шляхом надання індивідуальних та групових консультацій;</li> <li>- організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці;</li> <li>- надання соціальної допомоги у випадку безробіття</li> </ul>

Джерело: [25]



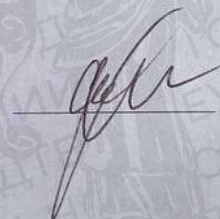
Завідувачу кафедри публічного  
управління та адміністрування  
Новіковій Н.Л.

#### Заява

Я, Стрельченко Єлизавета Вікторівна, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Ефективність реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

« 06 » червня 2022 року





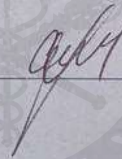
## Згода

Я, Стрельченко Єлизавета Вікторівна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Ефективність реалізації програм місцевого розвитку в об'єднаній територіальній громаді” несучи повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«06» червня 2022 року



(Стрельченко Є.В.)



**РЕЦЕНЗІЯ**

на випускню кваліфікаційну роботу Стрельченко Єлизавети Вікторівни  
виконаної на здобуття ОС «Бакалавр»  
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»  
у Київському національному торговельно-економічному університеті

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота носить актуальний характер, вирізняється своєчасністю, оскільки присвячена питанням сталого розвитку територіальних громад, розташованих в сільській місцевості, на прикладі Зазимської територіальної громади, яка є прикладом успішної спроможної територіальної громади.

У процесі аналізу автором використовувалися теоритичні методи дослідження на основі використання Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», метод аналізу, синтезу, індукції та дедукції, порівняння, графічні методи, які дали змогу отримати синтезоване уявлення про досліджуваний об'єкт і водночас показати його складові.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка заходів у пріоритетних напрямках що до перспектив розвитку комплексного проектування розвитку громад. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку посилань на використані інформаційні джерела та додатків.

Перший розділ висвітлює аналіз проблем місцевого розвитку в громаді, а також оцінка ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.

У другому розділі визначено шляхи вирішення проблем місцевого розвитку, розроблення комплексу заходів з покращення ефективності реалізації програм місцевого розвитку в Зазимській сільській територіальній громаді.

Результати проведеного дослідження можуть бути використані територіальними громадами, які тільки почали свій шлях розвитку після створення.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам, виконана у повному обсязі і заслуговує на оцінку «відмінно», а її автор Стрельченко Єлизавета Вікторівна на отримання кваліфікації бакалавра відповідно до обраної спеціальності.

Рецензент  
Зазимській сільській голова



В.В.Крупенко